

عنوان مقاله:

نگاهی به استیلای سلجوقیان بر نیشابور

محل انتشار:

پژوهشنامه تاریخ، دوره 3، شماره 7 (سال: 1386)

تعداد صفحات اصل مقاله: 22

نویسنده:

محسن رحمتی - استادیار گروه تاریخ دانشگاه لرستان

خلاصه مقاله:

نیشابور همواره یکی از معتبرترین شهرهای تاریخ ایران در طول قرون و اعصار بود که از زمان عبدالله بن طاهر (حک: ۲۳۰-۲۱۵ ق.ه) به عنوان پایتختی برگزیده شد و این امر در دوره سامانی و و غزنوی نیز تداوم یافت. موقعیت مساعد تجاری و مرکزیت سیاسی، توسعه این شهر رادر پیداشت، چنانکه در قرن چهارم و اوایل قرن پنجم هجری در جهان اسلام نظیر نداشت و با پایتخت جهان اسلام، بغداد، برابری میکرد. اما این شهر در هنگام ورود سلجوقیان به خراسان، بهرغم جایگاه بلند خود و برخلاف دیگر شهرهای خراسان، بدون مقاومت جدی و نمایان، بدستمهاجمان افتاد. ابوالفضل بیهقی، شرح پیشروی سلجوقیان را به صورت کامل و مشروح آورده و در بیان خود عامل اصلی از دست رفتن خراسان را درازدستی عمال غزنوی (و در راس آنها سوریبن معتز، صاحب دیوان خراسان) و علاقه سلطان محمود و مسعود به غزای هندوستان و کم توجهیها آن نسبت به خراسان می داند که از سوی اکثر محققان سلف پذیرفته شده است. با توجه به آنکه در دیگر شهرهای بزرگ خراسان، مرو، بلخ و هرات، علیرغم وجود چنین وضعیتی، با جدیت درمقابل سلجوقیان مقاومت ورزیدند، به سهولت میتوان دانست که این گونه تعبیر از قضیه ناقص و تک بعدی است. مولف (این مقاله) با تامل بر این مساله در جستجوی یافتن پاسخی مناسب برای این پرسش است که دلیل اصلی و واقعی مبارزه نکردن نیشاپوریان با سلجوقیان چیست؟ او با تامل در مندرجات منابع دیگر و تجزیه و تحلیل روایت بیهقی، به بررسی اوضاع شهر پرداخته و با ارائه دلایل و شواهد مکفی، نتیجه میگیرد که دو عامل، نبود رهبر مطاع و واحد و همچنین ضعف استحكامات دفاعی شهر دلیل اصلی مقاومت نکردن نیشاپوریان است

کلمات کلیدی:

نیشاپور، سلجوقیان، غزنویان، سیمجوریان، قراخانیان

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1857108>

